

Postanowienie z dnia 15 lipca 2010 r.

III SW 106/10

Spisy wyborców wykorzystane w pierwszym głosowaniu w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej nie mogą być pobrane z depozytu i przekazane obwodowym komisjom wyborczym w ponownym głosowaniu.

Przewodniczący SSN Małgorzata Gersdorf, Sędziowie SN: Zbigniew Hajn (sprawozdawca), Józef Iwulski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 15 lipca 2010 r. na posiedzeniu niejawnym sprawy z protestu Henryka H. przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

p o s t a n o w i ł:

wyrazić opinię, że zarzuty protestu są niezasadne.

U z a s a d n i e n i e

Pismem z dnia 7 lipca 2010 r. Henryk H. wniósł protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej, zarzucając: (-) naruszenie przepisów ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta RP, w szczególności naruszenia art. 27 ust. 1 i ust. 2, art. 37 ust. 1 i ust. 2, art. 38 i art. 39 tej ustawy w stopniu mającym wpływ na wynik wyborów; (-) uzasadnione podejrzenie popełnienia przez nieustaloną osobę przestępstwa przeciwko wyborom opisanego w art. 248 pkt 2 k.k. w toku organizacji wyborów w Obwodowej Komisji Wyborczej nr 42 w Wałbrzychu ze skutkami mającymi wpływ na ich wynik.

W uzasadnieniu protestu jego autor stwierdził, że sporządzony w trybie art. 27 powyższej ustawy spis wyborców ma charakter dokumentu urzędowego i może być sporządzony tylko w dwóch egzemplarzach, zgodnie z nakazem z art. 27 ust. 1 ustawy, która nie dopuszcza wytworzenia ani mniejszej, ani większej ilości egzemplarzy spisu wyborców. Do głosowania w Obwodowej Komisji Wyborczej nr 42 w

Wałbrzychu, a według wiedzy wnioskodawcy także we wszystkich innych obwodowych komisjach wyborczych z terenu działania Gminy Wałbrzych w dniu 4 lipca 2010 r., tj. w drugiej turze wyborów, znajdował się inny spis wyborców niż, spis na podstawie którego w Obwodowej Komisji Wyborczej nr 42 w Wałbrzychu przeprowadzono głosowanie w dniu 20 czerwca 2010 r. Spis ten nie zawierał podpisów złożonych na liście wyborców przez osoby głosujące w dniu 20 czerwca 2010 r. W przypadku będącym przedmiotem protestu spis wyborców z dnia 4 lipca 2010 r. sporządzony był na papierze koloru seledynowego, w odróżnieniu od spisu z dnia 20 czerwca 2010 r., który sporządzony był na papierze białym.

Zdaniem wnoszącego protest, drugi spis wyborców, sporządzony z polecenia i przez nieustaloną przez wnioskodawcę osobę z Urzędu Gminy Wałbrzych, przez to, że nie zawierał podpisów głosujących w dniu 20 czerwca 2010 r. jest innym spisem od dokumentu służącego wyborom w dniu 20 czerwca 2010 r. Jest spisem wyborców niedopuszczonym przez ustawę, a więc spisem nielegalnym, niemogącym być podstawą do przeprowadzenia na nim - jako innym od spisu z dnia 20 czerwca 2010 r. w Obwodowej Komisji Wyborczej nr 42 w Wałbrzychu - wyborów w drugiej ich turze. Uniemożliwiono tym samym osobom niegłosującym w pierwszej turze, a głosującym w dniu 4 lipca 2010 r., a także ich sąsiadom kontrolę tego, czy nikt nie złożył za nich podpisu i nie uzyskał karty do głosowania w sposób nieuprawniony. Autor protestu wyraził pogląd, że czyn ten wyczerpuje ustawowe znamiona przestępstwa przeciwko wyborom z art. 248 pkt 2 k.k., a przestępstwo to miało wpływ na wynik wyborów.

Okręgowa Komisja Wyborcza nr 4, odpowiadając na wezwanie Sądu Najwyższego, pismem z 13 lipca 2010 r. przedstawiła w załączeniu wyjaśnienie zastępcy naczelnika Wydziału Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich, Działu Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu. W wyjaśnieniu tym podniesiono, że wszystkie czynności związane ze sporządzeniem spisu wyborców, jego aktualizacją, udostępnieniem wyborcom i na koniec jego przekazaniem - odbyły się na podstawie prawa i w jego granicach.

Państwowa Komisja Wyborcza, odpowiadając na wezwanie Sądu, poinformowała, że głosowanie ponowne na terenie całego kraju było przeprowadzone na podstawie drugich egzemplarzy spisu wyborców, które w dniu pierwszego głosowania były przechowywane w urzędach gmin. Obowiązek przekazania obwodowym komisjom wyborczym zaktualizowanych egzemplarzy spisu wyborców, które w pierwszym głosowaniu były przechowywane w urzędzie gminy określony jest w pkt 56 wytycz-

nych dla obwodowych komisji wyborczych stanowiących załącznik do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 26 kwietnia 2010 r. w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych, dotyczących zadań i trybu pracy w przygotowaniu i przeprowadzeniu głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r. (M.P. Nr 33, poz. 476 i Nr 42, poz. 603), zgodnie z którym komisja otrzymać miała zaktualizowany egzemplarz spisu, który w pierwszym głosowaniu, w dniu 20 czerwca 2010 r., był przechowywany w urzędzie gminy. Powyższe wskazanie Państwowej Komisji Wyborczej wynika z postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2005 r., III SW 169/05 (OSNP 2006 nr 7-8, poz. 127).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie. Ustawa z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (jednolity tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 72, poz. 467) stanowi, że wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty (art. 73 ust. 3). Przedmiotem zarzutów może być naruszenie przepisów ustawy o wyborze Prezydenta lub dopuszczenie się przestępstwa przeciwko wyborom, jeżeli to naruszenie lub przestępstwo miało wpływ na wynik wyborów (art. 72 ust. 1 tej ustawy).

W przedmiotowej sprawie należy stwierdzić, że podniesione przez wnoszącego protest zarzuty są niezasadne. Stanowisko Państwowej Komisji Wyborczej jest prawidłowe i Sąd Najwyższy całkowicie je podziela. Trafne jest również powołanie się na postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lipca 2005 r., III SW 169/05, w którym Sąd Najwyższy rozpatrywał analogiczną sprawę, a podniesione tam argumenty całkowicie znajdują tu zastosowanie. Najkrócej rzecz ujmując (w odniesieniu do przedstawionych w proteście wątpliwości), należy stwierdzić, że przepisy nie rozróżniają oryginałów i odpisów (kopii) spisów wyborców. W wyborach prezydenckich sporządzane są dwa spisy wyborców (art. 27 ust. 1 ustawy). Wybory mogą przebiegać w dwóch głosowaniach (turach), gdyż zgodnie z art. 8b ust. 1 ustawy, jeżeli w wyborach, o których mowa w art. 7 (w pierwszym głosowaniu), żaden z kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej nie uzyska więcej niż połowy ważnie oddanych głosów,

czternastego dnia po pierwszym głosowaniu przeprowadza się ponowne głosowanie. Drugie głosowanie jest kontynuacją wyborów prezydenckich, ale nie jest kontynuacją pierwszego głosowania. Pierwsze głosowanie kończy się ustaleniem jego wyników, co na poziomie obwodowych komisji wyborczych sprowadza się do niezwłocznego sporządzenia protokołu głosowania w dwóch egzemplarzach (art. 63 ustawy). Obwodowe komisje wyborcze po wykonaniu swoich zadań przekazują posiadane dokumenty z wyborów (w tym spisy wyborców), jako depozyt, odpowiednio do miejsca działania, wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta), konsulowi lub kapitanowi polskiego statku morskiego. Dokumenty te są udostępniane wyłącznie Sądowi Najwyższemu w związku z postępowaniami w sprawach protestów wyborczych oraz na żądanie sądów, prokuratury lub Policji, prowadzących postępowanie karne (§ 2 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 6 października 2000 r. - Dz.U. Nr 83, poz. 944 ze zm., wydanego z upoważnienia art. 66b ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej). Wynika z tego jednoznacznie, że spisy wyborców wykorzystane w pierwszym głosowaniu nie mogły być pobrane z depozytu i przekazane obwodowym komisjom wyborczym w ponownym głosowaniu. Głosowanie to nie ma bowiem na celu sprawdzenia przez wyborców (komisje wyborcze) przebiegu pierwszego głosowania, zwłaszcza w zakresie, „czy nie nastąpiło sfałszowanie ich podpisów na oryginale spisu wyborców”.

Z tych względów na podstawie art. 75 ust. 1a ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej orzeczono jak w sentencji.

=====